

Ольга Вечерок,
кандидат філологічних наук,
викладач ЗВО,
Полтавський державний медичний університет
Трусова Л.В.,
викладач ЗВО,
Полтавський державний медичний університет
Скальська С.А.
викладач ЗВО,
Полтавський державний медичний університет

ВПЛИВ МІЖНАЦІОНАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ МАРОККО

Актуальність запропонованого дослідження зумовлена об'єктивними процесами розвитку сучасної цивілізації, основними тенденціями якої у ХХІ столітті є інтернаціоналізація і глобалізація – з одного боку, та зростання національної самосвідомості і пошуки шляхів збереження етнічної самоідентифікації в умовах полікультурного суспільства – з іншого. Аналіз історії сучасного суспільства свідчить про те, що в процесі формування націй і національних держав соціокультурний простір певних територіальних утворень пережив чимало трансформацій, зумовлених міжкультурними зв'язками.

Предметом свого дослідження ми обрали культуру Марокко, оскільки переважну більшість студентів, з якими ми працюємо протягом багатьох років, складають саме марокканці, і знання культурних особливостей їхнього регіону сприяє більш плідній співпраці на заняттях і поліпшенню процесу їхньої адаптації до українського соціокультурного простору.

Згідно з історичними джерелами, територія сучасного Марокко була обжита людьми ще з епохи неоліту (щонайменше з 8 тисячоліття до н. е.) і

протягом наступних історичних періодів багато народів і етносів впливали на формування сучасної марокканської культури, її традицій, релігії тощо.

Насамперед історія королівства Марокко пов'язана з історією берберських племен, які проживали на цій території. Починаючи з VII століття до н. е., завдяки торгівельним зв'язкам з фінікійськими колоніями та поселеннями, Марокко поступово стало частиною Середземноморського світу, який на той час знаходився під домінуючим впливом Римської імперії.

У V столітті н. е., після падіння Римської імперії, територію сучасного Марокко на деякий час захопили вандала та вестготи, а згодом Візантія. Щоправда, протягом цього періоду більша частина гористої території сучасного Марокко залишалась непідкореною та перебувала в руках своїх корінних мешканців берберів.

VII століття н. е. стало початком ісламської експансії. Араби принесли свої звички, культуру та іслам, який прийняли більшість берберів, завдяки чому Марокко стало культурно-освітнім центром північно-африканського регіону. В подальшому країною правили арабські, то берберські ісламські династії. У XVII столітті Марокко зіштовхнулося з агресією з боку Іспанії та Османської імперії, що поширювалася вздовж узбережжя Магрибу на Захід, проте на початку XVIII століття ситуація стабілізувалася і виникло об'єднане королівство Марокко [1].

У доколоніальний період Марокко відігравало авангардну стратегічну і культурну роль у Середземноморському регіоні, будучи перехрестям цивілізацій і базою для поширення ісламу в Іспанію і Європу і на південь Африки. А торгівельні зв'язки з різними країнами сприяли відкритості і збагаченню марокканської культури.

Після наполеонівських війн Магриб став ще більш непідконтрольним Стамбулу, однак викликав інтерес для колонізації вже з боку європейських країн, оскільки мав великі багатства і вигідне географічне положення.

Колоніальна епоха в історії Марокко, що охоплює майже сто років – з другої половини XIX – до середини XX століття, характеризується домінуючим

впливом Франції. Незважаючи на претензії Англії і Німеччини, французький протекторат в Північній Африці існував з 1912 року, коли був офіційно встановлений феським договором, до проголошення незалежності Марокко 2 березня 1956 року. До французького Марокко, однак, не входила більша частина північних і невелика частина південних територій країни, які стали іспанським протекторатом [2].

Усі вищезгадані культурні нашарування вплинули на розвиток культури країни. Таким чином, в постколоніальний період склалася особлива історична ситуація: з одного боку, традиціоналістична усталена модель, заснована на релігійних символах (мечеті, святинях, релігійних обрядах і святах), а з іншого – сучасна модель суспільства, орієнтована на емпіричну систему знань. Це співіснування різних соціальних моделей, балансує між конфліктом і асиміляцією, визначило становище Марокко в сучасному світі і послужило початком нових культурних перетворень.

На межі ХІХ–ХХ століть Марокко увійшло в епоху модернізації і реформ, при цьому кожен регіон має свої унікальні риси національної культури. Оскільки більшість населення складають бербери та араби, офіційними мовами є берберська та арабська мови. Французька також широко поширена, за винятком північного регіону, де переважає іспанська. Сьогодні французька мова є третьою найуживанішою серед населення (після арабської і берберської). Вона також є обов'язковою для вивчення у більшості загальноосвітніх шкіл. Англійською мовою переважно говорять у великих туристичних містах, таких як Марракеш, Касабланка та інші міста на півночі Марокко.

У релігійній культурі Марокко залишили свій слід багато конфесій – язичництво, іудаїзм, християнство та іслам. Іслам є державною релігією з переважною більшістю сунітської мусульманської групи. Християнство – друга за величиною релігійна група в Марокко, однак більшість християн іноземці [2].

Марокканське суспільство, яке протягом попередніх двох століть прагнуло зберегти свою ідентичність і захиститися від зовнішніх впливів, усвідомило необхідність модернізації, орієнтованої на цінності і механізми, що

функціонували на його території в колоніальний період. Сучасна марокканська культура значною мірою перебуває під впливом французької колоніальної культури, але при цьому намагається запозичити в неї якомога більше корисного для себе, прагнучи розвивати спадщину й попередніх епох. Незважаючи на постколоніальний шок, на сьогоднішній день у Марокко, як і в інших країнах Магрибу, склалася ситуація, в якій їхні уряди прагнуть до всебічного співробітництва з Францією, хоча ще порівняно недавно вони боролися за повну незалежність від європейської моделі розвитку. Збереження полікультурної спадщини є одним із пріоритетів сучасної політики Марокко[3].

Джерела та література

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. <https://uk.history-hub.com/kultura-zvichayi-ta-tradiciyi-marokko>
3. https://ru.wikipedia.org/wiki/Постколониальная_теория